

17 september 2020

Aan: De Colleges van Burgemeester en Wethouders en Gemeenteraadsleden
in Twente, Dagelijks en Algemeen bestuur van het Waterschap
Vechtstromen, College van Gedeputeerde Staten en leden van Provinciale
Staten van de provincie Overijssel

OPROEP

***“Pak de transities van energie, klimaat, landbouw, zorg, welzijn en
wonen in Twente veel meer samen met de inwoners aan!
Organiseer dat op korte termijn. En durf er landelijk mee op te
vallen!”***

Wie zijn wij?

De Twentse Noabers Coöperatie (TNC) stelt zich ten doel om de voorwaarden voor het starten, uitvoeren en doorontwikkelen van burgerinitiatieven in onze regio te verbeteren. Onze 21 leden zijn als inwoners en initiatiefnemers van burgerinitiatieven allen nauw betrokken bij de samenleving van Twente. Met hun *burgerinitiatieven* zetten zij zich als vrijwilligers actief in om het welzijn en de leefbaarheid van de samenleving in Twente te verbeteren.

Zeer urgente opgaven

Energietransitie, klimaataanpassing, overgang naar circulaire landbouw, teruggang van landschap en biodiversiteit en toenemende behoefte aan zorg en welzijn voor oudere en

chronisch zieke mensen. Dat zijn serieuze, complexe, samenhangende en urgente opgaven waarmee de inwoners van Twente onvermijdelijk nog veel jaren te maken krijgen. Dat geldt zeker, als hen wordt gevraagd om hun woon – en leefstijl aan te passen en financieel bij te dragen aan noodzakelijke maatregelen! We staan aan de vooravond van politieke besluiten en discussies daarover.

Covid - 19, een nog urgentere opgave!

Toen kwam het Covid-19 virus ook Twente binnen. Een opgave die in urgentie en ernst alle andere opgaven overtrof en ons nog steeds parten speelt. Het Covid-19 virus beschadigt de volksgezondheid en de economie ernstig. Dat vraagt om een constructieve en actieve grondhouding van iedereen, gericht op gedragsverandering en rekening houden met andere, kwetsbare medemensen. Het algemeen belang boven eigen belang stellen. Zelf verantwoordelijkheid nemen.

Dankzij de centrale en regionale regie, de gedegen informatie via krant, TV en sociale media en de optelsom van de inspanningen van individuele inwoners leek het er in juni op dat we het virus onder controle zouden krijgen. Maar medio 2020 is dat nog allerm minst zeker.

Hoe nu verder?

Ondanks de onzekerheid over de beheersbaarheid van het virus is en blijft een cruciale vraag, hoe wij verder gaan met de grote transitie - opgaven, waar ook de Twentse samenleving nog steeds voor staat? Pakt iedere bestuurslaag op zichzelf de oude draden daarvan weer op? Of putten we, zoals wij bepleiten, uit de nieuwe economische en maatschappelijke omstandigheden als gevolg van Covid - 19 nieuw politiek elan en durf om de opgaven anders aan te pakken, dan eerder voorgenomen? Nog meer samen, publiek – privaat. Met veel meer directe betrokkenheid van inwoners, meer “bottom up”, gericht op een variëteit aan bevolkingslagen. Met het oog meer gericht op het gemeentegrensoverschrijdend bereiken van gezamenlijke lange termijn doelen.

Het doet ons goed dat we niet alleen staan in ons pleidooi:

De **Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur** is er in een advies van 10 juli 2020 aan het kabinet duidelijk over: *“ga, ook nu de economie door het virus in zwaar weer verkeert, door met de aanpak van de grote transities, koppel ze aan lange termijn duurzaamheidsdoelstellingen, werk als bestuurslagen nog meer samen, en geef ruimte aan (burger)initiatieven uit de samenleving!”*

Het Planbureau voor de Leefomgeving geeft in haar Balans van de Leefomgeving 2020, “burger in zicht, overheid aan zet” van 7 september 2020 (samengevat) aan *dat de overheid anno 2020 bij de aanpak van de grote opgaven meer de regie moet nemen en moet regelen dat burgers eerder en veel directer betrokken raken bij de vorming en –uitvoering van beleid over die opgaven.*

Ander Samenspel

De ernst, omvang en urgentie van de aanpak van Covid-19 was en is uniek! Dat doet niets af aan de complexiteit, samenhang en urgentie van de andere transitie - opgaven! Ook die zijn in deze omvang en ernst nieuw voor Nederland, voor besturen van provincies, waterschap, regio en gemeenten.

Zo nieuw, en **op termijn** ook zo desastreus en bedreigend, dat de vraag gerechtvaardigd is of het nu in onze rechtsorde gangbare, technocratische samenspel tussen de Overheid, Ondernemers, Onderwijsinstellingen en de samenleving wel goed genoeg is om de transities met onderling vertrouwen, effectief, snel en op alle schaalniveaus aan te pakken?

Wij beantwoorden die vraag ontkennend.

Wij pleiten daarom voor een aanpak waarin (groepen) inwoners, overheid, ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties op een nieuwe wijze met elkaar “samenspelen”. Alleen met goed, doeltreffend samenspel en een gezamenlijk doel aan de (lange termijn) horizon ontstaat het zo noodzakelijke brede draagvlak voor de transities. Dat geldt des te meer tegen de achtergrond van de dreigende tweedeling en polarisatie in de samenleving.

Het spel nu

In het samenspel over de transities zijn het nu vooral de Overheid (gemeenten, provincie en waterschap), Ondernemers en Onderwijsinstellingen (de “3 O’s”) die de hoofdrol spelen. De (rechts)positie en betrokkenheid van inwoners in dat spel zijn op dit moment ronduit zwak. De verbinding van de inwoners van Twente met de steeds nauwer samenwerkende 3 Twentse “O, s” is onvoldoende! Vaak afhankelijk van de ruimte die de (gemeentelijke) overheid en markt(mechanisme) aan inwoners gunt. Gevolgen daarvan zijn, dat de verbinding van de inwoners van Twente met o.a. de *Agenda voor Twente* en met de *Regiodeal Twente* marginaal is. En dat geldt ook voor de gemeentegrensoverschrijdende, samenhangende en effectieve aanpak van de grote transities: inwoners zijn er onvoldoende van op de hoogte en worden er te weinig bij betrokken, een aantal “voorlopers” uitgezonderd.

Het spel straks

Als het gaat om bijvoorbeeld de nu zeer actuele Energietransitie, de noodzakelijke Klimaataanpassingen en de transities in de Zorg kan en moet dat anders! Inwoners van Twente horen er permanent en van meet af aan bij. Op het niveau van buurt, wijk, dorp en stad. Maar ook op het niveau van de regio! En wellicht zelfs op het niveau van de provincie, als vanaf 2021 de provincie de Omgevingsvisie Overijssel zal gaan aanpassen.

Organiseer dat: Informeer de inwoners van Twente goed over de voorliggende problemen. Praat met hen over de ernst van die problemen en de mogelijke en zeer wenselijke

oplossingen er van. Haal op wat hen beweegt. Leg uit. Stimuleer. Daag uit. En help hen om met lokale acties, groot en klein bij te dragen aan de aanpak van grote transitie. Gebruik al uitgevoerde acties in enkele gemeenten of veelbelovende initiatieven op regionaal niveau (*Twente Beter*) als inspirerende voorbeelden. Vorm bijvoorbeeld per gemeente een online -platform van en voor (vooral ook jonge) inwoners. Zorg voor verbinding van die platformen met elkaar op regionaal niveau voor de uitwisseling van kennis en ervaringen, digitaal en live.

Twente zou ook voorop kunnen lopen door rondom de aanpak van de energietransitie en klimaataanpassingen een **BURGERBERAAD Twente** in te voeren. Als innovatieve vorm van (deliberatieve) democratie, ter ondersteuning van de gemeenteraden. In Europa zijn er talloze goede ervaringen mee opgedaan (zie artikel in NRC 3 juli 2020 van Daan Roovers, denker des vaderlands en Eva Rovers, kunsthistorica)

Daarom roepen wij u op:

Durf te investeren in de (vooral jonge) inwoners van Twente. Stel hen in staat om net als de Overheid, Ondernemers en Onderwijsinstellingen op innovatieve wijze actief bij te dragen aan het bepalen en waarmaken van de toekomst van Twente. Doe dat op korte termijn en op basis van gelijkwaardigheid. De urgentie is aantoonbaar groot.

Wij kijken er naar uit om de dialoog over onze oproep met u aan te gaan en om er snel concrete afspraken over te maken. Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van de TNC,

W. Joosten, voorzitter

A.M. ter Horst, secretaris

T: 0622086777

T: 0628787890

E: willemjoosten@twentsenoabers.nl

E: bertterhorst@twentsenoabers.nl

